

Π Α Λ Η Ε Σ Α Ν Α Μ Ν Η Σ Ε Ι Σ

Ραδιοφωνική έκπομπή δια τήν : 23ην
'Ιουλίου 1972, ημέραν Κ Υ Ρ Ι Α -
Κ Η Ν καί ώραν : 20.30 - 21.00.

146

Τήν έκπομπήν παρουσιάζουν ο ΚΩΣΤΑΣ
ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ καί ο ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΓΙΑΝΝΟΥ -
ΚΑΚΗΣ, Τραγουδά ή ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ .

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ 'Αγαπητέ μου Γιάγιο, τώρα πού έληξε ή πέμπτη 'Ολυμπιάς του τραγουδιού, ένας διαγωνισμός τραγουδιού πού έχει αποκτήσει διεθνή ακτινοβολία καί αληθινή έπισημότητα, δέν νομίζεις πώς θά ήτανε σκόπιμο ν' αναπολήσωμε τόν πρώτο διαγωνισμό τραγουδιού πού έγινε στην 'Αθήνα ;

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Καλό θά ήτανε βέβαια καί σκόπιμο, μά πρίν πάμε σ' αυτόν τόν σύγχρονο σχεδόν διαγωνισμό, έχομε υποχρέωσι νά θυμήσωμε στους άπροατάς μας ότι ο διαγωνισμός του τραγουδιού, δέν αποτελεί σιέφι καί έπινόησι του καιρού μας, άφου καί στ' άρχαϊα χρόνια τήν έποχή των 'Ολυμπιακών άγώνων, είχαμε καί διαγωνισμούς τραγουδιού καθώς καί δραματικούς διαγωνισμούς για τραγωδίες καί κωμωδίες.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Πολύ σωστά. Καί οι άρχαϊοι μας πρόγονοι, δέν είχανε μόνο τους 'Ολυμπιακούς άγώνες, στην 'Ολυμπία, μά είχανε καί τά Πύθια, άγώνες πού έγινοντο στους Δελφούς καί τά "Ισθμια άλλους άθλητικούς καί καλλιτεχνικούς άγώνες πού γινόντουσαν στην Κόρινθο, στον Ισθμό της Κορίνθου

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ 'Ακριβώς. Καί σχετικά μέ τήν 'Ολυμπία έχομε απόδειξι τόν θρυσλο για τόν κιθαρωδό "Ιβυκο, πού πήγαινε νά λάβη μέρος στον διαγωνισμό τραγουδιού στην 'Ολυμπία...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μάλιστα, μάλιστα. Καί τόν σκότωσαν οί λησταί στόν δρόμο καί τό Έγνημα άποναλύφθηκε από τά πουλιά έκεινα, τούς γερανοίς, όπως λέει καί ο γερμανός ποιητής Σίλλερ στό ποίημά του : Οί γερανοί του 'Ιβύκου.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Αυτό άκριβώς τό ποίημα του Σίλλερ θυμήθηκα κι' έγώ καί σου άνέφερα τόν 'Ιβυκο. Θυμάμαι μάλιστα καί δύο στίχους άπ' αυτό τό ποίημα : Ζί-ντά, ζί-ντά Τιμότεους, ντί κραίνιχεν φόν 'Ιμπυκους... 'Ιδού, ίδού Τιμόθεθε, οί γερανοί του 'Ιβύκου...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μπράβο σου Γιάννο πού θυμάσαι καί τούς γερμανικούς στίχους. "Ομως, δέν υπάρχει λόγος νά πελαγοδρομούμε στίς άρχαίες 'Ολυμπιάδες. "Ας προχωρήσωμε στά χρόνια μας καί άς πάμε 54 χρόνια πίσω, στά 1918...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Στά 1918 ; Τί έγινε στά 1918 ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ 'Ο πρώτος διαγωνισμός τραγουδιού, στήν σύγχρονη 'Αθήνα, όχι βέβαια διαθνής διαγωνισμός, μά δικός μας, έδώ οίκογενειακός

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Πολύ μου άρέσει ο οίκογενειακός διαγωνισμός του τραγουδιού, δηλαδή μου άρέσει ο χαρακτηρισμός του οίκογενειακού... Καί πού έγινε αυτός ο διαγωνισμός ; Στο Στάδιο ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Οχι βέβαια στό Στάδιο. Πρώτα πρώτα τήν έποχή εκείνη, πενήντα χρόνια πριν, δέν υπήρχαν μηχανικά μέσα για νά μεγαλώνουν τήν φωνή καί νά τήν κάνουν ν' ακούγεται τόσο μακριά. Ούτε μικρόφωνα, ούτε μεγάφωνα υπήρχαν τότε.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ "Έχεις δίκαιο. Καί πού έγινε ο πρώτος αυτός διαγωνισμός του τραγουδιού ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Στο 'Ηραϊον.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ 'Ηραϊον ; Τί ήτανε αυτό τό 'Ηραϊον ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Ένα υπαίθριο κέντρον διασκέδασης, στό τέρμα της λεωφόρου 'Αλεξάνδρας, στους 'Αμπελοκήπους, άπέναντι από τήν Έπαυλι Θών.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Κατάλαβα τήν τοποθεσία. 'Εκεί σήμερα είναι ένα μεγάλο κρατικό νοσοκομείο καί στόν χώρο της έπαύλεως Θών, διάφορα μαγαζιά.

- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ναι, καταστήματα επίπλων και ηλεκτρικών ειδών. Άκριβώς έκει.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Καί τόν διαγωνισμό ποιός τόν προκήρυξε ; Ποιός τόν διαργά-
νωσε ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ 'Η 'Εταιρεία τών Θεατρικών Συγγραφέων. Κατά τά τέλη Μαρτίου
προκηρύχθηκε ό διαγωνισμός, πού θα γινότανε στις 29 'Απρι-
λίου τοϋ 1918. "Ελαβαν μέρος πολλοί συνθέτες της έποχής
έκεινης, ό Δημήτριος Ρόδιος, ό Λαυράγκας, ό Χατζηαποστόλου,
ό Τιμόθεος Ξανθόπουλος και άλλοι γνωστοί και άγνωστοι.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Καί ποιά τραγούδια βραβεύθηκαν στόν πρώτο έκεινο διαγωνισμό ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Αν θυμάμαι καλά, νομίζω ότι πρώτο βραβείο πήρε ένα τραγουδι
τοϋ Ρόδιου μέ τίτλο : Ζαφείρια είναι τά μάτια σου... ένα τρα-
γουδι πού έζησε αρκετά χρόνια και τραγουδιέται και σήμερα
άνόμη καμμιά φορά. Δεύτερο βραβείο πήρε ό Χατζηαποστόλου
μ' ένα τραγουδι : 'Η μικροπαντρεμένη πού ποτέ δέν τραγουδή-
θηκε.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ 'Ο Σακελλαρίδης δέν είχε λάβει μέρος στόν διαγωνισμό ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Οχι, γιατί νομίζω πώς ήτανε μέλος στην κριτική έπιτροπή μαζί
μέ τόν γάλλο καθηγητή τοϋ 'Ωδείου 'Αθηνών, τόν 'Αρμάνδο Μαρ-
σίη.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Γνωστός ό Μαρσίη. Είναι αυτός πού έχει διασνευάσει και έναρμο-
νίσει ένα ~~κατά~~ δημοτικό τραγουδι : "Ενα νερό κυρά Βαγγελιώ.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μάλιστα, αυτός είναι. Τό χαρακτηριστικό εκείνου τοϋ διαγωνι-
σμοϋ είναι ότι δέν πήρε κανένα βραβείο ό Ξανθόπουλος, ό όποι-
ος είχε γράφει τότε ένα θμορφο κανταδορίστιο τραγουδι : Μέ
τό στήθος πληγωμένο άπ' τόν δρόμο σου περνά... και θύμωσε τόσο
πολύ πού δέν πήρε βραβείο, ώστε τύπωσε τό κομμάτι του αυτό
και έσημείωσε στό έξώφυλλο : "Αορα, π ή βραβευθέν εις τόν
διαγωνισμόν !... Περιττό νά σοϋ πώ Γιάγιο μου ότι τό μή βρα-
βευθέν αυτό ζσμα, πουλήθηκε και μοσχοπουλήθηκε μάλιστα.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Γιά τό ξένο τραγοῦδι. Βέβαια κάθε ξένο τραγοῦδι, ἦτανε εὐπρό-
οδεκτο στήν Ἀθήνα καί διαδιδότανε μέ εὐνολία. Ὅμως, τήν ἐπο-
χή ἐκεῖνη, πενήντα χρόνια πρίν καί καίτι περισσότερο ἴσως, ὁ
θεόφραστος Σακκελαρίδης ἔδδνε στό θέατρο τίς ἀλλεπάλληλες
ὀπερέττες του, ἀπό τίς ὁποῖες ὁ κόσμος διάλεγε τά καλά τραγοῦ-
δια, δηλαδή ἐκεῖνα πού τοῦ ἄρεσαν καί τά μάθαινε πιά εὐνολα
καί τά ἔκανε κτήμα του.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Νομίζω πώς ἔχεις δίκαιο.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Ἀσφαλῶς ἔχω καί τό ἀποδεικνύω μάλιστα. Περισσότερο ἀπό κάθε
ξένο τραγοῦδι, ἔπιασε στήν Ἀθήνα καί σ' ὅλη τήν Ἑλλάδα ἐκεῖ-
νο τό βάλς τοῦ Σακκελαρίδη : Σφίξε με - κι ἔνωμένα τά χεῖλη
ἄς μένουν... ἀπό τήν ὀπερέττα του Πίν-Νίν. Ἦ ὄχι ; Καί μόνο
αὐτό ; Ἀπό τήν Χαλιμᾶ, ἕλλη ὀπερέττα τοῦ Σακκελαρίδη δέν
ἔπιασε τό ἀνατολίτικο : Γιάλα - γιάλα, ἔλα ἀφέντη, πᾶμε στόν
δικό μου τόν ὄντᾶ...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μέ ἄλλα λόγια, ἡ ὀργάνωσις δέν ὠφελεῖ σέ τίποτε. Κάποιος ξέ-
νος δημοσιογράφος εἶπε κάποτε ὅτι τό μόνο ὀργανωμένο πρᾶγμα
στήν Ἑλλάδα, εἶναι ἡ ἔλλειψις ὀργανώσεως.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Πολύ σωστά. Γίνονται ὀργανωμένοι διαγωνισμοί τραγοῦδιού καί
τά βραβεύόμενα τραγοῦδια μένουν ἄγνωστα, ἐκτός ἐλαχίστων.
Ὅμως ὅταν τραγοῦδοῦσε ἡ Μαρίνα Κοτοπούλη σέ μιά ἐπιθεώρησι
τοῦ 1910, ἔδῳ κι ἔξῃντα δύο χρόνια : Ἐγώ εἶμαι ἡ νέα γυναῖκα,
τό τραγοῦδι της αὐτό διαδιδότανε ἀστραπιαῖα γιατί ἄρεσε στό
πληθος καί ὄχι γιατί τό ἐβράβευσε μιά ἐπιτροπή κριτική...
Νομίζω πώς κάπως ἔτσι εἶναι τά πράγματα.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ὅχι κάπως. Ἐτσι ἀκριβῶς.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Γιά νά πιάσῃ ἓνα τραγοῦδι στό πληθος, χρειάζονται πολλοί παρά-
γοντες : Πρῶτον χρειάζεται προδιάθεσις τοῦ κόσμου καί δεύτε-
ρον ψυχολογική στιγμή. Ἐπίσης χρειάζεται νά εἶναι συμπαθής
αὐτός πού τό λανσάρει...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Ίσως νά παίζη κάποιο ρόλο καί ὁ παράγων ἰδιορρυθμία. Ἄσπαστος παράγων βέβαια, μά ἀριετὰ ~~ἄσπαστος~~ ἰσχυρός. Νά σοῦ πῶ ἓνα παράδειγμα : Τό τραγοῦδι τοῦ Μπάρμπα Γιάννη τοῦ Κανατᾶ, εἶναι γνωστό ἐδῶ κι' ἑνατό χρόνια. Τραγουδιότανε ἀριετα στόν θαλασό καιρό, μά στήν ἐποχή μας, ἔγινε ξανά τῆς μόδας ἀπό τότε πού τό λανσάρησε ὁ γλυκύτατος ἐνεῖνος τενόρος ὁ Ἐπιτροπάλης πού τοῦ ἔκανε κάποια ἰδιορρυθμη ἐπιτέλεσι...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Μήν ξεχνᾶς ὅμως ὅτι ὑπάρχουν καί μερικά τραγοῦδια πού πιάνουν ἀπό σαχλαμάρα...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Σαχλαμάρα ; Δηλαδή ;

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Θυμήσου ἓνα ἀνόητο τραγοῦδι στήν Κατοχή, ἐδῶ καί τριάντα χρόνια. Θά πάω νά τό πῶ - στόν Ἐρυθρό Σταυρό - πώς κάθε μέρα κλέβεις τόν χυλό... Ἄνόητα λόγια καί σαχλά... ὅμως ἀκριβῶς ἀπό σαχλαμάρα τό τραγουδοῦσε ὁ κόσμος ἐμπαικτικᾶ.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καί τώρα ἂν θέλῃς, ἄς ξαναγυρίσωμε στόν πρῶτο διαγωνισμό ἀθηναϊκοῦ τραγοῦδιοῦ τοῦ 1918. Ἐγὼ ἐδῶ τυπωμένη τήν προκήρυξι τοῦ διαγωνισμοῦ.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Τί λές βρέ Δημήτρη ; Ἔχεις αὐτήν τήν προκήρυξι ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Νά 'την μάλιστα. Μπορεῖς νά διαβάσῃς ἓνα δυό ἄρθρα της.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Γιὰ νά δοῦμε γιατί φαντάζομαι ὅτι θά 'χη ἐνδιαφέρον. Ἄρθρον δεύτερον : Τά τραγοῦδια πρέπει νά εἶναι ἀπλᾶ, σύντομα, μονόφωνα ἢ δίφωνα καί ἐπί στίχων ὅσον τό δυνατόν καλλιτέρων, εὐλήπτων, καταλλήλων διά τήν ἀντίληψιν τοῦ κοινοῦ καί ἐπί οἴου δήποτε θέματος, ἐρωτικᾶ, κοινωνικᾶ, πατριωτικᾶ, εὐθυμα ἢ σατυρικᾶ.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καί τώρα πῆγαινε στά βραβεῖα.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Βραβεῖα δρίζονται διά μέν τό πρῶτον βραβευθησόμενον δραχμαί τετρακόσσιαι, διά τό δεύτερον διακόσσιαι καί διά τό τρίτον δραχμαί ἑνατόν. Μόνο ἓνα ἑνατοστάρικο ;

- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Σκέφου όμως ότι ένα ένατοστάρικο τότε, ίσοδυναμούσε με τέσσερις χρυσές λίρες...
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Πάλι λίγο ήτανε.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μά ή αγοραστική αξία της λίρας ήτανε τριπλάσια ή ίσως και πενταπλάσια της σημερινής, αφού μ' ένα ένατοστάρικο μπορούσες να ράφης ένα έγγλέζικο κοστούμι στού λονταράτου ή στού Παπαϊωάννου, πού ήτανε οί μεγαλύτεροι ράφτες της έποχής εκείνης. Θυμάμαι μάλιστα μιá χαρακτηριστική λεπτομέρεια : 'Ο Παπαϊωάννου, στήν όδόν Δταδίου, κοντά στήν πλατεία συντάγματος έπαιρνε ένατό δραχμ'ς για τό κοστούμι με έγγλέζικο κασμηρι και ό Κονταράτος, στήν όδόν Γεωργίου Δταύρου, για να τον συναγωνισθή δι εφήμιζε δραχμές 99 !...
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Μπράβο... μιá δραχμή διαφορά.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μιá δραχμή, μάλιστα. Μά για να ίδης πόση αξία είχε μιá δραχμή σου λέω ότι τότε ήμουν φοιτητής και έτύπωσα τά πρώτα μου νεανικά έπισκεπτήρια. Πόσο τά πλήρωσα ;
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Ποϋ να ξέρω ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ένατό έπισκεπτήρια όγδόντα λεπτά, ούτε μιá δραχμή δηλαδή.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ "Άλλες σχετικές τιμές θυμάσαι ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Θυμάμαι ότι λέγανε ότι είχε ακριβήνει τό ψωμί. Πώ πώ ακρίβεια έλεγε ό κόσμος...
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Δηλαδή, πόσο είχε πάει τό ψωμί τότε ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ 'Από σαράντα λεπτά τήν ό κ α, τό άσπρο ψωμί, τό χάσινο όπως τό λέγανε τότε, πήγε πενήντα πέντε λεπτά τήν όκ α. "Έγιναν διαδηλώσεις τότε...
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Διαδηλώσεις για τά δεκαπέντε λεπτά ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Όχι ακριβώς, μά διαδηλώσεις εν μέρους τών άρτοποιών διότι ένας ψωμάς της έποχής εκείνης έφερε ζυμωτικό μηχανημα για να ζυμώνεται τό ψωμί με τό μηχανημα και όχι με τά πόδια όπως πρώτα.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Τί είπες ; Τό φωμί τό ζυμώνανε μέ τά πόδια τότε ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μέ τά πόδια, μά νομίζω ότι θά 'πρεπε νά διακόψωμε λίγο γιά νά θυμηθούμε κανένα τραγουδι καί ξαναγυρίζομε πάλι στό φωμί.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Καί αξίζει νά θυμηθούμε ένα πολύ πολύ παλαιό τραγουδι μέ στίχους του 'Ιωάννη Βηλαρά, Πουλάνι ξένο, ξενητεμένο...

ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μέ συνοδεία πιάνου) Πουλάνι ξένο, ξενητεμένο...

Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Καί τώρα, ξαναγυρίζομε στό φωμί.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ναί, έως τότε τό φωμί τό ζυμώνανε μέ τά πόδια όπως σου είπα.

'Ο πρώτος πού έφερε ζυμωτικό μηχανήμα από τήν Βιέννη, ήτανε ένας αρτοποιός Ψωρούλης όνόματι. Φυσικά όταν έγινε γνωστό αυτό όλοι οι φωμάδες τής 'Αθήνας, είδανε τόν κίνδυνο ότι θά χάνανε τήν δουλειά τους γιατί ένα μηχανήμα μπορούσε νά αντικαταστήση είκοσι καί τριάντα ζυμωτήδες... "Έβλεπαν λοιπόν διαδήλωσι οι αρτοποιοί τής έποχής καί βγήκανε στους δρόμους φωνάζοντας :

'Ο Ψωρούλης μάς έκοψε τά πόδια... ό Ψρούλης μάς έκοψε τά πόδια.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Έίναι φυσικό κάθε καινοτομία νά φέρη μεγάλη αντίδρασι άφου κάποια τάξις ανθρώπων θά βλάπτεται.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Φυσικά οι διαμαρτυρίες αυτές πήγανε χαμένες. ~~Κατάλαξε~~ Οι ζυμωταί, δημοσιεύσανε καί έρθρα στις έφημερίδες μέ τά επιχειρήματά τους, στά όποια λέγανε ότι δέν είναι δυνατόν τό φωμί τής μηχανής νά είναι καθαρό, διότι μά μηχανή θέλει καί λίπανσι καί όπως δήποτε μερινές σταγόνες γράσσο θά πέφτανε στην θύμη καί ό κόσμος θά έτρωγε φωμί μέ γράσσο... &&

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Έίμαι βέβαιος ότι ό Ψωρούλης, ό καινοτόμος αυτός αρτοποιός θ' άπήντησε στά δημοσιεύματα ότι τό φωμί τής μηχανής, θά ήτανε όπως δήποτε πιο καθαρό από τό φωμί πού ζυμωνότανε μέ τά πόδια καί ή καινοτομία έπεβλήθη...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ 'Επεβλήθη γιατί τόν Ψωρούλη τόν έμιμήθησαν καί άλλοι φούρνοι καί τό φωμί τής μηχανής έρχισε νά διαδίδεται σαν πιο καθαρό

- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Θαντάζομαι ότι αυτές οι ζυμαρικές μηχανές και οι έγναταστάσει-
πού θά 'γιναν θά ήτανε ή κυριώτερη άφορμή τής αύξήσεως τής τι-
μής του φωμιού
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ 'Ασφαλώς. Καί αύτή ή αύξηση τής τιμής του άρτου, έπροιάλεσε
άλλες διαμαρτυρίες και άλλες διαδηλώσεις, στίς όποίες έπικρα-
τοσσε ένα έμμετρο τραγουδιστικό σύνθημα : "Οχι, όχι, όχι, μή-
-ν' άκριβήνη τό φωμί.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ "Ομως όπως έχω άκούσει, για όλες αυτές τίς διαμαρτυρίες του
κόσμου, ήρθε σαν θεία δίκη μία τιμωρία. 'Ο άποικεισμός του
1918 τότε πού πραγματικά έλειψε τό φωμί...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μάλιστα. Καί για να φτιάξουνε άλευρι, άλέθανε και τί δέν άλέ-
θανε ; Ξερά χόρτα, άκόμη και τούς μίσχους μέ τούς όποιους κα-
τασκευάζουν σιουπέδες. Τό περόφημο σιουπόφωμο του άποικεισμού.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Καί τό τραγε ό κόσμος ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ύί να κάνη ; "Ηθελε να φάη φωμαι και δέν λογάριαζε από τί εί-
χε γίνει. Τότε συνεστήθη και τό 'Υπουργείον 'Επισιτισμού, τό
όποϊον πελάγωσε κυριολεκτικά. Οι υπάλληλοι του 'Υπουργείου σα-
στίσανε και ό κόσμος τό άπειάλεσε : 'Υπουργείον 'Επισαστισμού.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Είναί γνωστόν ότι ό Έλληνας πάντα κάνει χιούμορ στην δυστυχία
του.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Οποιος κατ'ερωσε να βρή μία δια πατάτες, έθεωρείτο πλούσιος
κι' εύτυχιόμένος.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Ούτε πατάτες δέν υπήρχανε ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τίς παίρνανε, τίς άλέθανε και τίς κάνανε φωμί. Τό γνωστό τότε
πατατόφωμο πού ήτανε πολύ καλύτερο από τό ~~αποικεισμού~~ σιου-
πόφωμο και τό χαρουπόφωμο. Τότε στον άποικεισμό του 1918
συνέβη και κάτι τραγικό. Σκοτώσανε τά θηρία του Ζωολογικου
Κήπου του Παλαιου Φαλήρου γιατί δέν είχανε μέ τί να τά ταϊ-
σουνε.

- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Κι' έτσι έπαψε νά υπάρχει αυτός ο περίφημος Ζωολογικός Κήπος τής 'Αθήνας, για τον όποτον πρέπει νά μιλήσωμε κάποια μέρα.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Αυτό στό υπόσχομαι για τήν προσεχή μας συνάντησι και ιδίως για τον περόφημο έλέφαντα του Κήπου, τον όποτον έκαβαλλίναφε κι' έγώ σε ηλικία δέκα ή δώδεκα έτων.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ "Ωστε έχεις άνεβεϊ και σε έλέφαντα Δημήτρη ; Ούτε μαχαραγιᾶς νά 'σουνα...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τότε καμάρινα πού εἶχα κάνει βόλτα μέ τον έλέφαντα. Μά τί νομίζεις καημέν Γιαγιο ; "Ένα μικρό έλεφαντάκι ήτανε, βρέφος ακόμη και ο φύλακας του, άνέβαζε στην ράχη του έξη έφτά παιδιά και κανανε μιᾶ βόλτα, μέ μιᾶ δεκάρα τό παιδί... "Όμως τήν έποχή εκείνη, ή προσοχή του κόσμου ήτανε απεσπασμένη από τήν καιούργια άνθρώπινη κατάντησι, τό αεροπλᾶνο πού τότε άρχιζε νά κατακτᾶ τους αϊθέρας.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Τό ξέρω, για τί έχομε κι' ένα τραγουδι του Μωραϊτίνη από μιᾶ επιθεώρησί του, μέ μουσική του Ξανθόπουλου, ένα έρωτικό ντουέττο σε αεροπλᾶνο. "Η κλειώ θά μάς τό θυμίση αυτό.
- ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μέ συνοδεία πιάνου) Ψηλά στά σύννεφα...
- Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ποῦ νά φανταζώμαστε τότε τί πρόοδο θά εἶχε τό αεροπλᾶνο μέσα σε λίγα χρόνια. Θυμάμαι ακόμη τώρα μέ συγκίνησι όταν μιᾶ νύχτα κατά τίς δέκα τό βράδυ, άναστατώθημε ή 'Αθήνα από τίς φωνές των έφημεριδοπωλδων... Παράρτημα... Παράρτημα... Καταπληκτική εἴδησις...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Ποιά χρονιά έγινε αυτό πού λές ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Γύρω στά 1909 ή 1910... Μ' έστειλε ο πατέρας μου στον δρόμο ν' αγοράσω ένα παράτημα. Και θυμάμαι ότι διάβασα τον τίτλο : Πρωτοφανές γαλλικόν κατόρθωμα.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Μαντεύω τί ήτανε... ο γάλλος αεροπόρος Μπλεριώ, πέρασε μέ αεροπλᾶνο τό στενό τής Μάγχης... Αυτό δέν ήτανε ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Αυτό μάλιστα. Ο Μπλεριώ, αεροπόρος γάλλος είχε πετάξει από τὸ Καλαί, στὸ Ντόβερ... Καί δέν πέρασε πολὺς καιρὸς ποὺ ἔγινε καί ἄλλο γαλλικὸ κατόρθωμα. Ἐνα φραντσέζος αεροπόρος ὁ Πεγκου εἶχε ἀναστρέψει τὸ αεροπλάνο του ἐν πτήσει καί πετοῦσε μὲ τὸ κεφάλι πρὸς τὰ κάτω

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Κι' ἐδῶ, στήν Ἑλλάδα εἶχε ἀρχίσει ἡ αεροπορία νά σημειώνη προόδους ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Εἶχε ἀρχίσει βέβαια ἕως οὔτου στίς 29 Αὐγούστου 1912, ἡ Ἑλλάδα ἔπλασε τὸ πρῶτο της θύμα, τὸν Ἀλέξανδρο Καραμανλάκη. Ἔχω μιὰ φωτογραφία του στὸ ἀρχεῖο μου. Ἦτανε ἕνας λεβεντονῆς, κοινονομάλλης, ὁμορφος ἄνδρας μὲ ἕνα μικρὸ μουστακάκι. θυμάμαι ὅτι εἶχανε κρεμάσει σέ πολλὰ καφενεῖα χρωματιστές του λιθογραφίες σέ μεγάλο σχῆμα μὲ τὴν ἐπεξήγησι : Τὸ πρῶτον θύμα τῆς Ἑλληνικῆς Ἀεροπλοΐας Ἀλέξανδρος Καραμανλάκης, ὁ πολὺκλαυστος ἀερονάυτης.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Κάτι θυμάμαι κι' ἐγὼ ἀμυδρῶς. Νομίζω πὺς ἔπεσε μὲ τὸ μονοπλάνο του στὸν Κορινθιακὸ κόλπο καί πνίγηκε...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μάλιστα, στὸν Κορινθιακὸ, ὄχι μακριά ἀπὸ τὸ Αἴγιο. Τί τοῦ θάλασσε γράφανε τότε, δέν λέγεται. Ἐλεγεία, νεκρολογίες, ποιήματα... Ὁ Ἰωάννης Πολέμης ποίημα, ὁ Ζαχαρίας Παπαγιωάννου ἕνα περὺφημο ἔμμετρο μοιρολόϊ... Ὁ Σουρῆς ἀκόμη, παράτησε τὴν εὐθυμία του καί τὸν ἔπλασε μὲ στίχους, ὄλοι, ὄλοι, ὄλοι οἱ λογοτεχνες τῆς ἐποχῆς ἐκείνης τοῦ 1912

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Κι' αὐτὸ, ὕστερα ἀπὸ τόσα μοιρολόγια, ἄς θυμηθοῦμε καί κανένα αἰσθηματικὸ τραγουδι τῆς ἐποχῆς... ἄς ἀφήσωμε τὴν κλειώ νά τὸ διαλέξη μόνη της...

ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (Μὲ συνοδεία Πιάνου) Πινόν - Πινέττα...

Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.

for Dept of Health

OS 2457X